مصاحبه دکتری برای همه دانشگاه‌ها مجازی شد

ابراهیم خدایی، رئیس سازمان سنجش آموزش کشور گفت: با توجه به شرایط پیش آمده به دلیل کروناویروس، مصاحبه دکتری برای همه دانشگاه‌ها به صورت مجازی برگزار می‌شود. وی افزود: این موضوع در شورای سنجش و پذیرش تحصیلات تکمیلی امضا شده است و به دانشگاه‌های پذیرنده دانشجوی دکتری ابلاغ می‌شود. حدود ۷۰ درصد داوطلبان تاکنون کارت ورود به جلسه خود را پرینت گرفته‌اند. /مهر

وضعیت قرمز برای ۷۳ میلیون ایرانی

ایرج حریرچی، معاون کل وزارت بهداشت با اشاره به این‌که تهران به ۲۶ استان با وضعیت قرمز پیوسته است، گفت: اکنون تنها پنج استان در وضعیت قرمز نیستند که در مجموع ۱۰ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر جمعیت دارند و این یعنی ۷۲/۵ میلیون نفر در استان‌های قرمز زندگی می‌کنند. وی افزود: پیش‌بینی ما این نیست موارد انفجاری بیماری را داشته باشیم، ولی اگر مرگ و بستری بیماران افزایش یابد، پیشنهاد محدودیت‌های بیشتر مانند لغو طرح ترافیك به ستاد مقابله با کرونا ارائه شده است. /جام جم دیلی

در برخی مراکز استان‌ها مثل اصفهان استفاده از ماسک تازه به ۷۵ درصد و در تهران که حالا کانون انتشار کروناست به ۵۰ درصد رسیده است

عکس: مهر

با شدت گرفتن ابتلا به کرونا در کشور، احتمال مجازات افرادی که ماسک نمی‌زنند قوت گرفت

جریمه برای بی‌خیال‌ها

رئیس جمهور از وزارتخانه‌های کشور و بهداشت خواسته سازوکار جریمه متخلفان را تعیین کنند

مریم خباز

جامعه

یکی نفسش زیر ماسك می‌گیرد، یکی با ماسك زشت می‌شود، یکی باوری به ماسك ندارد، یکی ماسك گوشش را زخم کرده، یکی ماسك را خانه جاگذاشته، یکی همین الان ماسك را درآورده، ماسك یکی در جیبش است، یکی هم ماسك پیدا نکرده و خلاصه هزار بهانه دیگر برای ماسك نزدن. ماسك از ۱۵ تیر در کشور اجباری شد و حضور در فضاهای سربسته و متراکم منوط شد به ماسك زدن، اما این ممنوعیت نیز مثل خیلی از ممنوعیت‌های دیگر در کشور هزار راه فرار داشت و دارد.

خیلی‌ها در کشور ماسك می‌زنند، خیلی‌های دیگر هم نمی‌زنند و آزادانه در فضاهای سرپوشیده و هرجا که دلشان بخواهد سرك می‌کشند. از جانب دولت، پلیس یا ماموری نیز تحت فشار قرار نمی‌گیرند که البته ظاهرا قرار است این رویه عوض شود.

از ۱۵ تیر که استفاده از ماسك در مکان‌های تجمعی و بسته اجباری شد در دستگاه‌های دولتی ارباب رجوع را بدون ماسك راه نمی‌دهند، کارمندانی را نیز که ماسك نزنند یا آن را زیر چانه بدهند یا بینی شان را زیر ماسك نبرند، غیبت می‌خورند. با این حال ولی با این که ماجرا سختگیرانه به نظر می‌رسد، اما در عمل می‌شود کسانی را یافت که به ماسك زدن وقعی نمی‌نهند و اگر تذکری بشنوند، مقاومت و لجاجت می‌کنند. نمونه‌اش در حمل و نقل عمومی کشور، در بیشتر اتوبوس‌ها، تاکسی‌ها و واگن‌های مترو که کسانی بی‌ترس از واکنش‌های قهری سوار می‌شوند، به راحتی از گیت‌های ورودی عبور می‌کنند و از جلوی چشم راننده و مامور ایستگاه می‌گذرند و در مسیر قرار می‌گیرند. نمونه بدترش در برخی مراکز تجاری و تفریحی که افراد بدون ماسك و بی‌پروا در آنها تردد می‌کنند و مانعی برایشان وجود ندارد و در آن بین ویروس کرونا چرخ می‌خورد و اینجا و آنجا لانه گزینی می‌کند.

دولت اینها را می‌داند، استانداران این وقایع را به گوش مسؤولان ملی رسانده‌اند، رسانه‌ها هم هر روز می‌نویسند و گزارش می‌دهند و دهن کجی‌ها را به قانون اجباری شدن ماسك به تصویر می‌کشند. همه اینها دیروز بهانه‌ای برای ادای چند جمله از زبان رئیس جمهور شد. حسن روحانی در جلسه هیات دولت در جایی که خودش البته ماسك به صورت نداشت، ولی ماسك نزدن عده‌ای او را به خشم آورده بود، گفت از وزرای کشور و بهداشت خواسته برای کسانی که پروتکل‌های بهداشتی را رعایت نمی‌کنند به خصوص ماسك نمی‌زنند و فاصله‌های فیزیکی را رعایت نمی‌کنند، مجازات‌هایی تعیین کنند. روحانی البته گفت ارائه خدمت به مراجعان بدون ماسك به دستگاه‌های دولتی ممنوع شده و کارمندان بدون ماسك غیبت می‌خورند، ولی باید مجازات‌هایی بالاتر از اینها تعریف شود، مجازات‌هایی که او البته هیچ اشاره‌ای به ماهیت‌شان نکرد، ولی بنابر آنچه سایر کشورهای جهان انجام می‌دهند، می‌توان حدس زد که چه جنسی دارند.

باید سازوکار اعمال جریمه و پرداخت آن تعریف شود تا مجازات افرادی که پروتکل‌های بهداشتی را رعایت نمی‌کنند به سرنوشت جریمه عابران پیاده که ایده‌اش سال‌هاست خاک می‌خورد دچار نشود

راه نفوذ کلاهبردارن نیز باید مسدود شود تا روزی نرسد که نظارت بر ماسک زدن مردم به فرصتی بکر برای شیادان تبدیل شود و راه اخاذی و سرکیسه کردن‌شان در کوچه و خیابان باز شود

نسخه ایرانی مجازات‌ها

هزاران هزار شهروند متخلف درنقاط مختلف جهان تاکنون به واسطه بی‌اعتنایی به قانون اجباری شدن ماسك که فعلا تنها راه مطمئن برای پیشگیری از ابتلا به کروناست، جریمه شده‌اند و احتمالا بعد از این نقره‌داغ شدن دیگر به قانون احترام خواهند گذاشت.

این روش در کشورهای گوناگون با شیوه‌های مختلف اداره حکومت تجربه شده و جواب هم داده اما سوال این است که کدام نسخه برای کشور ما مفید است که هم استفاده از ماسك را ترویج دهد و هم نظم اجتماعی را به هم نریزد.

اجبار کردن برخی از مردم که اکنون پنج ماه است با هیچ ادله‌ای قانع به استفاده از ماسك نشده‌اند در کشور ما الزامی به نظر می‌رسد مخصوصا این‌که ایرج حریرچی معاون کل وزارت بهداشت می‌گوید بعد از این همه گفتن و خواهش کردن در برخی مراکز استان‌ها مثل اصفهان استفاده از ماسك تازه به ۷۵ درصد و در تهران که حالا کانون انتشار کروناست به ۵۰ درصد رسیده است.

البته قطعا این آمار بی‌توجهی در کنار آمارهای خوف‌انگیز شیوع کرونا در کشور باید در کنار موضوعات متعددی دیده شود تا بتوان از قوه قهریه و ابزار جریمه برای مطیع کردن متخلفان استفاده کرد. قبل از هر چیز قیمت ماسك باید تعدیل و کمبودهایش برطرف شود تا ماسك به‌راحتی در اختیار همه باشد و کسی توجیهاتی از این دست نداشته باشد.

پس از این باید سازوکار اعمال جریمه و پرداخت آن تعریف شود تا مجازات متخلفان ضدماسك به سرنوشت جریمه عابران پیاده که ایده‌اش سال‌هاست خاك می‌خورد، دچار نشود. راه نفوذ کلاهبردارن نیز باید مسدود شود تا روزی نرسد که نظارت بر ماسك زدن مردم به فرصتی بکر برای شیادان تبدیل شود و راه اخاذی و سرکیسه‌کردن‌شان در کوچه و خیابان باز شود.

در واقع مجازات سرباززنندگان از قانون در این شرایط بد کرونایی، یك نیاز است اما به شرط و شروطی، به این شرط که با نیت درست کردن ابرو پیش نرویم ولی یکباره چشم را هم کور کنیم.

دنیا با متخلف تعارف ندارد

کشورهای دنیا را به‌واسطه وجود کرونا می‌شود به سه بخش تقسیم کرد: کشورهایی که اطاعت از قانون و تابع محضِ دستورات دولت بودن در آنها حرف اول را می‌زند، کشورهایی که رفتار مردم را با جریمه هدایت می‌کنند و کشورهایی که از خشونت برای اطاعت استفاده می‌کنند. شاید ما هم در ایران شق چهارم باشیم که در این ماه‌های کرونایی از مردم فقط خواهش کرده‌ایم و سیاست‌مان تمنا و توصیه کردن بوده است.

به هر حال کشورهای دسته اول، همراهی مردم و در نتیجه مدیریت کرونا را با هم دارند مثل چین، ژاپن و کره جنوبی که نمونه‌های خوبی هستند. یکی از ایرانیان مقیم چین دیروز به ما گفت در چین هیچ فشاری از سوی دولت برای استفاده از ماسك نیست، چون بعد از این که مقامات بهداشتی ماسك زدن را برای کنترل بیماری مفید اعلام کردند مردم خودشان داوطلبانه ماسك به صورت زدند. خب این راز موفقیت چین در کنترل کروناست.

ما از چند کشور اروپایی هم خبر گرفتیم، از هلند و آلمان تا ایتالیا و روسیه که به هیچ وجه با متخلفان شوخی ندارند. سپس سری زدیم به یکی از ایرانیان مقیم هند در شبه قاره و پس از آن با یك ایرانی در ترکیه همکلام شدیم و سپس از استرالیا خبرگیری کردیم که نتیجه همه این تماس‌ها برخورد قاطعانه، بی‌رودربایستی و البته قانونمند دولت‌ها با متخلفانی بود که قانون اجباری شدن ماسك را زیرپا می‌گذارند.

در قاره اقیانوسیه نیز با این که طبق اطلاعات ما فقط درایالت ویکتوریا با مرکزیت ملبورن، استفاده از ماسك اجباری است، ولی درهمین ایالت که سفر به آن ممنوع است، پلیس همراه ارتش در خیابان‌ها حضور دارند و افراد بدون ماسك را بدون فوت وقت و در لحظه ۲۰۰ دلار جریمه می‌کنند که یا افراد باید آن را نقدا بپردازند یا قبض جریمه به نشانی خانه شان ارسال می‌شود و مجبورند ظرف دو هفته آن را بپردازند البته اگر دلشان نمی‌خواهد این جریمه تصاعدی بالا برود و ناگهان به ۲۰۰۰ دلار برسد.

در آسیای خودمان هم جریمه شدن متخلفان جدی است. یك ایرانی مقیم هند دیروز به ما گفت جریمه ماسك نزدن در این کشور ۲۰۰ تا ۵۰۰ روپیه است و این جریمه برای کسانی که فاصله اجتماعی را نیز رعایت نمی‌کنند، اعمال می‌شود. در هند اما جریمه انداختن آب دهان روی زمین که یکی از عوامل گسترش ویروس کروناست، سنگین و معادل ۱۰ هزار روپیه است که به صورت نقدی از مردم گرفته می‌شود. جالب این که به گفته این هموطن، پلیس هند کارتخوان همراه دارد و جلوی بهانه افرادی را که می‌گویند پول نقد ندارند می‌گیرد. جالب تر و شاید تامل برانگیزتر این که در هند اگر متخلفان پول نقد و کارت بانکی نداشته باشند به دست پلیس چوب می‌خورند.

در ترکیه و در همسایگی ما اما خبری از زد و خورد نیست، ولی هر کسی که بدون ماسك به مکان‌های ممنوعه وارد شود ۹۰۰ لیر جریمه می‌شود. وجه تمایز ترکیه با سایر کشورها البته این است که در کنار این اجبار و اعمال جریمه، تصمیمی به نفع مردم و تشویق آنها به استفاده از ماسك نیز گرفته شده به این ترتیب که صادر کنندگان ماسك به ازای صادرات هر سه ماسك باید یك ماسك رایگان به شهروندان بدهند. این سیاست باعث شده قیمت هر ماسك در این کشور کمتر از یك لیر و در توان همه افراد باشد.

یك پزشك ایتالیایی در شهر میلان نیز از آنچه در این کشور می‌گذرد ما را مطلع کرد که حکایت از سیستم نظارتی دقیق در این کشور دارد. در ایتالیا پلیس و سازمان‌های مردم‌نهاد بر اجرای قانون اجباری شدن ماسك دوشادوش هم نظارت می‌کنند. این تشکل‌ها به صورت نامحسوس در مراکز خرید و مراکز شلوغ گشت می‌زنند و افراد فاقد ماسك را ۴۰۰ یورو جریمه می‌کنند و به آنها قبض پرداخت نیز می‌دهند. اینها البته اگر تخلف را در نقاط پرریسك که احتمال ابتلا به کرونا در آنها بیشتر است، مشاهده کنند متخلفان را به پلیس معرفی می‌کنند تا برای آنها پرونده تشکیل دهند و برخوردهای جدی‌تری با آنها شود. در ایتالیا این سختگیری‌ها شامل حال مهاجران نیز می‌شود به طوری که ماسك نزدن برای آنها ضمن داشتن جریمه باعث ثبت امتیاز منفی در پرونده مهاجراتی آنها می‌شود که ممکن است بر وضعیت اقامت آنها اثر بگذارد.

در هلند هم به گفته هموطنی که به ما اطلاعات داد ماسك زدن در ناوگان حمل و نقل عمومی اجباری است و هر کسی از این کار امتناع کند ۹۰ یورو جریمه می‌شود. سازوکاری هم که برای دریافت جریمه تعریف شده بر مبنای اطلاعات کارت شناسایی افراد است به طوری که شماره ملی افراد در سیستم پلیس ثبت و برگه جریمه به آدرس محل زندگی افراد ارسال می‌شود.

در آلمان دو ایرانی مقیم با ما همکلام شدند و توضیح دادند که جریمه ماسك نزدن در محیط‌های بسته ۳۰ یورو است که پلیس به صورت نقدی از افراد دریافت می‌کنند. به‌جز این جریمه اسم متخلفان نیز وارد سیستم پلیس می‌شود تا اگر بار دیگر تخلف کردند مبلغ جریمه‌شان دو برابر شود.

نکته جالب توجه این که اگر در آلمان همسایه‌ها به پلیس خبر بدهند که کسی در خانه‌اش مهمانی گرفته صاحبخانه ۳۰ یورو جریمه می‌شود.

در روسیه به نقل از هموطنی که به سؤالات ما پاسخ داد اگر کسی ماسك به صورت نزند از هزار تا ۳۰ هزار روبل که معادل ۱۴ تا ۴۱۴ دلار است جریمه می‌شود. اگر این شخص ماسك نزدن را تکرار کند ۱۵ تا ۵۰ هزار روبل جریمه می‌شود و اگر مغازه‌دار یا صاحب فروشگاه یا مسؤول هر محیط سربسته به افراد بدون ماسك جنس بفروشند از ۳۰ تا ۵۰ هزار روبل جریمه می‌شود و اگر برای بار دوم و چندم این کار را تکرار کند باید ۵۰۰ هزار تا یك میلیون روبل جریمه بدهد و خود را برای بسته شدن واحد صنفی تا ۹۰ روز آماده کند. در روسیه این جریمه‌ها توسط پلیس و بازرسان اعمال می‌شود و جالب این که سه شاهد باید این تخلف را با امضایشان تایید کنند و آن وقت برگه جریمه‌ای صادر می‌شود که گریزی از پرداخت آن نیست.

از اوکراین به ما خبر رسید افراد بدون ماسك را به مکان‌های سرپوشیده راه نمی‌دهند و کسی که قانون را زیر پا بگذارد ۱۷ هزار گریونا جریمه می‌شود.

میز جامعه

ماسک، جریمه و جامعه

میثم اسماعیلی

جامعه

ایجاد سازوکارهایی برای جریمه افرادی که پروتکل‌های بهداشتی را رعایت نمی‌کنند، نکته بارز حرف‌های دیروز حسن روحانی بود. این را که چقدر این کار شدنی است و مهم‌تر از آن چقدر موثر است در نظرات سه کارشناس مختلف بررسی کردیم. تفاوت نوع نگاه این افراد به واسطه تخصص‌شان، جنبه‌های نادیده دیگری را از این موضوع به ما نشان می‌دهد.

مجید صفاری‌نیا
روان‌شناس اجتماعی

ما یک‌سری اقدامات رفتاری داریم که باعث ادامه، بهبود، کنترل یا تغییر رفتار می‌شود. بخشی از این اقدامات رفتاری پاداش دادن یا جریمه کردن است. به عنوان مثال، شما اگر ماسک مجانی به مردم ارائه کنید به نوعی مشوقی برای انجام یا رعایت کاری را به مردم پیشنهاد کرده‌اید و به نوعی اقدام به تقویت مثبت کرده‌اید، اما یک‌سری اقدامات هم لازم است که باید همراه با جریمه باشد. به عنوان مثال، مردمی که پروتکل‌های بهداشتی را رعایت نمی‌کنند یا آرایشگاه‌های زنانه و مردانه‌ای که اعتقادی به این پروتکل‌ها ندارند یا حتی افرادی که از ماسک استفاده نمی‌کنند، رفتار این افراد با استفاده از جریمه باید تغییر کند. البته سطح جریمه هم باید متناسب با تخلف باشد. این کاری است که در خیلی از کشورها هم انجام می‌دهند. این‌که بگوییم مردم ایران نسبت به رفتار سلبی حاکمیت دافعه دارند، اشتباه است، چراکه خوی همه مردم در همه جای جهان شبیه هم است. همه جای دنیا پرخاشگری وجود دارد از قبایل بدوی و ناشناخته در آفریقا و استرالیا بگیرید تا شهروندان ساکن شهرهای مدرن کانادا. درست است که این پرخاشگری متاثر از فرهنگ است و حتی با جنسیت مرتبط، اما چیزی که این هیجان پرخاشگری را کنترل می‌کند، فنون و قوانین رفتاری است که در این جوامع توسط حکمرانی حاکم می‌شود. تفاوت رفتار شهروندان در ایران و نقاط دیگر جهان را نه در خلق و خوی ایرانیان که باید در شیوه حکمرانی این جوامع جست‌وجو کرد.

هادی هاشمی
کارشناس انتظامی

یافتن سازوکار برای جریمه افرادی که پروتکل‌های بهداشتی را رعایت نمی‌کنند، تفاوت‌های آشکاری با جرایم راهنمایی و رانندگی دارد، اما از جنبه تاثیرگذاری و بازدارندگی آن شباهت‌هایی هم می‌توان از این دو پیدا کرد. اگر بخواهم درباره این شباهت‌ها بگویم، نکته مهم این است که بدانیم جریمه در بازدارندگی تخلفات راهنمایی و رانندگی موثر بود. اما در آنجا ما خودروها را جریمه می‌کردیم و نه اشخاص را. مدتی هم که بحث بر سر جریمه عابران پیاده بود، مشکلات فراوانی شکل گرفت و این بحث مسکوت ماند. همان مشکلات در رابطه با سازوکارهای مدنظر رئیس جمهور در بحث پیش رو وجود دارد. چیزی که بدیهی به نظر می‌رسد این است که زیرساخت‌های لازم برای این کار وجود ندارد و برای تهیه آن زمان و کارشناسی بسیاری لازم است. حتی در صورت داشتن این زیرساخت‌ها هم واکنش شهروندان به این موضوع بحثی قابل تامل است، به نظر می‌رسد حتی با تهیه این سازوکارها ما در این حوزه با یک روش آزمون و خطا پیش برویم تا نتیجه مطلوب را در انتهای یک بازه زمانی مشاهده کنیم.

حسن تردست
قاضی بازنشسته

قاعده‌ای عمومی در بحث نظام قضایی و حقوقی هر کشور وجود دارد که هر چیزی که امنیت روانی، روحی و جسمی عموم مردم را به خطر بیندازد می‌تواند با وضع قوانین از موارد جرم تلقی بشود. بنابراین معتقدم باید این سازوکارها با فوریت در مجلس تصویب شود و به صرف اظهار نظر رئیس جمهور قابلیت اجرایی نخواهد داشت، چرا که هیچ شخصی را نمی‌توان تحت تعقیب قانونی قرار داد مگر این که به حکم قانون باشد. این در بسیاری از کشورها وجود دارد و آنها برای این سازوکار قوانین تصویب کردند. این‌که چقدر این قانون می‌تواند بازدارندگی از جرم را داشته باشد، قابل بحث است، اما مدیریت یک جامعه فقط با قانون متصور است. اگر با بررسی میدانی تاثیر رعایت نکردن پروتکل‌های بهداشتی روی امنیت جانی شهروندان ثابت شود این را باید برایش مجازات تعیین کرد.